

Для того, щоб повага до прав і свобод людини як основи демократії в сучасній Україні стала нормою, необхідно, щоб громадяни самі усвідомлювали свої права та свободи, мали певні знання в цій сфері, шанували конституційні права й гідність інших людей, а також мали практичні навички в сфері їх захисту. Усе це – найважливіші елементи культури прав людини, а високий рівень культури прав людини, у свою чергу, є однією з гарантій реалізації прав та свобод.

Специфіка конституційної свідомості як стрижня правової культури визначається ставленням народу до тих конституційних традицій, ідей та їх історичних виявів у практиці конституційного будівництва, які формуються протягом тривалого часу. Якщо суспільство, оцінюючи власний історичний досвід, кидається від однієї крайнощі до іншої, можемо констатувати факт нестабільності, а інколи й відсутності певної конституційної свідомості. Тому конституціоналізм як сукупність державних традицій, породжуваний досвідом різних історичних стадій, є основою формування конституційної свідомості, укоріненої у свідомості і психології народу, у його історичних, юридичних, культурних, моральних традиціях.

Подолання різноманітних деформацій конституційної свідомості, створення умов для підвищення рівня правової культури населення, активної і свідомої участі громадян у здійсненні реформ є сьогодні першочерговим завданням на шляху до розбудови громадянського суспільства та правової держави.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієнко Ю. М. Підходи до вивчення конституційної правосвідомості / Ю. М. Дмитрієнко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/17_PNR_2008/Pravo/29347.doc.htm.
2. Ярмач Т.В. Формування конституційної свідомості української молоді / Т. В. Ярмач. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Philosophia/45049.doc.htm

Курсант 1-го курсу ВСФП НАВС Касінов Володимир Володимирович ПРАВООХОРОННА ФУНКЦІЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Проблематика функцій держави – одна з найважливіших у теорії і практиці державного будівництва та права. Адже діяльність держави – широка та багатогранна. Початок третього тисячоліття характеризується важливими змінами в політичному, економічному, соціально-культурному та екологічному житті, що проявляється у своєрідності та неповторності розвитку кожної держави, зокрема й її функцій. Дедалі більш очевидною стає необхідність удосконалення форм, методів, засобів реалізації державою своїх завдань, цілей, функцій. Особливо актуалізується питання щодо сутності, змісту, механізму реалізації державних функцій в умовах сьогодення для постсоціалістичних держав, у тому числі й сучасної України. Адже сучасне українське суспільство знаходиться у стані глибокого реформування [1, с. 4].

У загальній теорії держави та права питання функцій розглядається, як правило, через поняття основних напрямів, що в цілому відображає стан і рівень наукових уявлень стосовно пізнання соціальної ролі, функціонального призначення того чи іншого явища, правового інституту, державної установи тощо. Категорія функція є однією з центральних категорій теоретичної науки, за допомогою якої в науковій літературі розкриваються питання сутності соціального призначення явищ, висвітлюється спрямованість впливу. Функціональний аспект завжди наявний у характеристиці таких глобальних явищ як право, держава, правова система, політична система суспільства. А також при висвітленні інших явищ: апарат держави, юридична відповідальність, орган державної влади, елементи механізму правового регулювання тощо. Без функціонального аспекту система уявлень щодо об'єкта дослідження була б не такою яскравою, повноцінною, а навпаки – збідненою та урізаною [2, с. 175].

Глибоке пізнання держави передбачає дослідження її статички та динаміки. Статичні аспекти державної організації суспільства (поняття держави, її сутність, форма) – це постійні, стабільні та стійкі характеристики цього соціального інституту. На сучасному етапі розвитку теорії держави та права широко використання набув функціональний підхід до вивчення динамічної сторони

діяльності держави, тобто осмислення того, як цей інститут впливає на певні суспільні відносини, суспільство загалом, як виконує свої функції. При цьому розширюється та поглиблюється розуміння загальносоціального призначення держави і відкидається поширений раніше жорсткий зв'язок між змінами класових характеристик держави та її функціями.

В енциклопедичній правничій літературі під функціями держави традиційно пропонується розуміти основні напрями або види діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і призначення в суспільстві. Функції держави поділяють за суб'єктами, способами і засобами діяльності держави. Зокрема за об'єктами (сферами) діяльності функції держави диференціюються на внутрішні та зовнішні: політичні, економічні, соціальні, культурні, екологічні тощо [3, с. 362]. В енциклопедії з теорії держави та права функції держави інтерпретуються як основні напрями діяльності держави, що є засобом досягнення певних завдань, які відображають соціальну природу держави, її призначення як основного засобу здійснення політичної влади. До ознак функцій держави відносять: 1) вони визначають предметну діяльність держави, тобто є напрямками її діяльності, що здійснюються в чітко визначених сферах суспільного життя; 2) вони мають безпосередній зв'язок з основними ознаками держави; 3) вони є діяльністю держави, яка надає можливість визначити своє призначення в суспільстві, державно-політичний і державно-соціальний характер; 4) це діяльність держави, що здійснюється законодавчо закріпленими методами та має визначені форми; 5) це діяльність держави, що визначає призначення та форми здійснення впливу держави на суспільні відносини з метою їх упорядкування [4, с. 283 – 284].

Відповідно до позиції П.В. Онопенка функції держави – це об'єктивно зумовлені її потребами і сутністю державної влади однорідні, стійкі напрями її діяльності із задоволення цих потреб [5, с. 14]. У функціях держави відображається динаміка розвитку соціального життя. Функції сучасної держави характеризують її класову, національну та загальнолюдську сутність. Держава виконує своє соціальне призначення шляхом здійснення відповідних їй функцій. Функції сучасної держави виникають і розвиваються під впливом класових, національних, загальнолюдських потреб [5, с. 16]. Деякий інший варіант інтерпретації поняття функцій держави формулює О.О. Джураєва, зокрема це об'єктивно необхідні, основні, найбільш загальні напрями її діяльності, що призначені вирішувати головні завдання держави у спеціальних формах за допомогою специфічних методів [6, с. 10]. При цьому дослідник зазначає, що під впливом глобалізації та персоналізації відбувається зміна характеру і змісту державної діяльності. Держави все більше займаються глобальними проблемами – злочинність, зміна клімату, «озонові діри», наступ пустель, викиди вуглекислого газу, епідемії, бідність. Суспільство початку ХХІ ст. характеризується, з одного боку, стійким ускладненням економічних процесів, а з іншого – все більш явною фрагментарністю людського існування [6, с. 4].

Важливе місце в системі функцій сучасної держави займає правоохоронна функція. На думку Ю.О. Загуменної, правоохоронна функція держави – це забезпечений системою необхідних ресурсів комплексний напрям діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), що ґрунтуються на принципах справедливості та ефективності, спрямованих на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних і масових порушень законності та правопорядку [7, с. 5, 14].

У свою чергу П.В. Онопенко обґрунтовує, що правоохоронна функція не одна, а їх декілька. До того ж існує тенденція до подальшої диференціації цих функцій, виокремлення в них конкретних функцій, або підфункцій, з подальшим формуванням їх у самостійні функції. Правоохоронні функції держави характеризуються такими сутнісними ознаками: а) вони зумовлені правовими потребами; б) вони виникають об'єктивно; в) державна влада має можливість впливати на них; г) це напрями діяльності держави; г) це однорідні напрями діяльності держави; д) це стійкі напрями діяльності держави; е) правоохоронні функції держави змінюються в часі та просторі. На підставі цього вчений робить висновок, що правоохоронні функції держави – це об'єктивно зумовлені її правовими потребами та сутністю державної влади однорідні, стійкі напрями її діяльності із задоволення цих потреб [5, с. 46].

Отже, цінність та авторитет сучасної держави визначається насамперед тим, наскільки

ефективно вона виконує свої функції, наскільки є результативною проведена нею політика. Сильна держава має особливі якості, які характеризують її устрій (юридичне оформлення), що виявляються в її політиці по-різному в кожній країні, суспільстві, в конкретних ситуаціях відповідно до завдань, які розв'язуються суспільством, поставленими цілями, правами, свободами і законними інтересами людей. Функції сучасної держави складають цілісну складну систему, в якій місце та роль кожної функції держави зумовлені її метою, змістом, формами реалізації. Особливе значення в системі функцій сучасної держави відіграє правоохоронна функція. У сучасному праводержавознавстві держава дедалі більше асоціюється з інститутом соціального компромісу, підпорядкованого завданням досягнення загальною блага. Відповідно правоохоронна функція держави має розглядатися як засаднича в контексті утвердження конституційного правопорядку.

Список використаних джерел:

1. Лощихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії : [монографія] / О. М. Лощихін. – К. : Логос, 2013. – 228 с.
2. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / С. Д. Гусарев. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
3. Сучасна правова енциклопедія / О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, В. С. Ковальський [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Зайчука ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 408 с.
4. Мала енциклопедія теорії держави і права / [С. Б. Бобровник, О. Г. Варич, Т. О. Дідич та ін.] ; За заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 368 с.
5. Онопенко П. В. Правоохоронні функції держави Україна : [монографія] / П. В. Онопенко. – К. : Варта, 2003. – 128 с.
6. Джураєва О. О. Функції сучасної держави : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / О. О. Джураєва. – О., 2006. – 20 с.
7. Загуменна Ю. О. Реалізація правоохоронної функції держави органами внутрішніх справ України : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ю. О. Загуменна. – Х., 2011. – 20 с.

Студентка 7 КМ-2-А курсу ННІ № 4
НАВС

Кидик Ганна Дмитрівна ПРАВОТВОРЧІСТЬ ТА ЗАКОНОТВОРЧІСТЬ В УКРАЇНІ

На будь-якому етапі розвитку нашого суспільства величезну роль у закріпленні стандартів поведінки кожної особи, що відповідатимуть інтересам держави, відіграє правотворчість. Саме вона породжує право, удосконалює, змінює та скасовує застарілі юридичні норми. З кожним роком суспільні відносини набувають все більш інноваційного характеру і це, в свою чергу, призводить до виявлення прогалин в законодавстві, тому дуже важливо вибрати такий варіант врегулювання суспільних відносин, який би повною мірою відображав будь-які незаконні дії.

Для того, щоб аналізувати, які проблеми виникають при здійсненні правотворчої діяльності, необхідно, в першу чергу, розкрити її сутність, ознаки та принципи, на яких вона будується.

Поняття правотворчості розкривається у працях багатьох науковців, таких як, Зайчук О. В., Оніщенко Н. М., Кириченко В. М., Куракін О. М. та інші. Усі вони наголошують на тому, що правотворчість - це правова форма діяльності держави за участю громадянського суспільства (у передбачених законом випадках), пов'язана із встановленням (санкціонуванням), зміною, скасуванням юридичних норм і виражається у формуванні, систематизації, прийнятті та оприлюдненні нормативно-правових актів.

Правотворчість характеризується такими ознаками:

1. Це активна, творча, постадійна діяльність уповноважених державою суб'єктів.